

Domáci glasovi

Štev. 31.

Lienz, sreda 20. februarja 1946.

Leto 2.

ZMESNJAVE V GRČIJI

Kljub temu, da vojni in povojni dohodki stavljajo prebivalstvo pred skoraj nerešljive naloge, se niso začele težave šele z italijanskim napadom v l. 1940, niti ne z usodepolnim l. 1939. Politični in gospodarski položaj Grčije je pripravil diktaturi podoben režim že prej. Ta režim je bil 4 leta na oblasti.

Po diktaturi je prišla vojna; junaški boj proti nadmočnim nasprotnikom, boj, ki je zahteval težke žrtve. Po 3 in pol letih vojne je prišel mir in s tem mirom bratomorna borba, katere boleče posledice se še danes povsod čutijo. Grčija stoji danes pred problemi, katerih ne bi mogla rešiti niti država, ki bi se nahajala v boljših gospodarskih razmerah.

MOČI IN SAMOZAVESTI MANJKA. V središču Aten ne opazite skoraj nobenih ruševin. Proti pristanišču in v predmestjih pa prevladujejo razvaline. Železnice vsaj deloma delujejo, toda vlaki so prenapolnjeni. Trgovine, restavracije in kavarne so spet odprte. Zdi se, da so vsi pogoji velikomestnega življenja spet tu. Vendar kmalu dobite vtis, da je to samo mehanično refleksno gibanje dežele, ki je v resnici popolnoma izčrpana. Prebivalstvo nima niti moči, niti samozavesti, da bi uspešno pričelo z obnovo grškega gospodarstva in kulture.

INFLACIJA JE STRASNA. To pomanjkanje samozavesti je povzročilo, da so vsi poskusi za stabilizacijo drahme propadli. Posledica je inflacija, katere razmah si težko predstavimo in razvrednotenje nemške marke v l. 1923 ne predstavlja niti sence tega.

Po umiku Nemcev so stabilizirali drahmo v razmerju 1 : 50 milijard. V aprilu 1945 so dali 100% doklado na plače in s tem povzročili tak val inflacije, da se je umiril šele v juliju. Do oktobra so se cene podvojile in do decembra početvorile. Samo en primer: cena enega jajca ustreza danes plači, ki jo je delavec prejel pred 10 leti za 3 dni. A kljub temu danes lahko označimo položaj drahme kot neotov.

Končno veljavno stabilizacijo bo mogoče doseči šele tedaj, če bo močni vladi uspelo obdržati plače in cene na stalni višini in zamašiti luknjo v drž. proračunu z višjimi davki.

Prav kakor Anglija je tudi Amerika dala razumeti, da sta pripravljena pomagati grškemu gospodarstvu. Amerikanski eksport in import banke so že dovolile blagovni kredit 25 milijonov dolarjev.

UNRRINA POMOČ JE KAPLJA NA RAZBELJEN KAMEN. UNRRA je dosedaj poslala za 50 milijonov funtov

sterlincov pomoči Grčiji. Te pošiljke so ravno toliko zalegle, da so Grkom rešile golo življenje. Tako morejo vsaj kruh dobiti za krščansko ceno. Na prostem trgu lahko dobite vse, samo za kakšno ceno? Na vsakem obru lahko kupite konzerve. Otroci pomujajo cigarete in v restavraciji lahko odlično obedujete, če imate primerno debelo listnico s seboj.

Včasih sorazmerno dobro situirani srednji sloj pa mora ostati doma. A tudi tu je vse prej kakor udobno. Voda teče le trikrat na

teden in še to samo nekaj ur. Oskrba z električnim tokom je podobna tiri v loteriji. Goriva skoraj ni in plina je tako malo, da si morajo sosedje skupaj kuhati kosilo. Obleka je luksus, na katerega samo lahko misliš.

PROMETNE RAZMERE SO NEVOGOČE. Tudi v Solunu gre življenje še nekam naprej. Kljub temu, da je pristanišče porušeno in da mnoge razbite ladje štrlijo iz vode, še pristajajo ladje z pošiljkami, ki so za Grčijo dragocene. Toda težko je priti iz Aten v Solun. Potovanje po cesti zahteva, če imaš srečo, najmanj 3 dni. Prenočiti se da med potjo na tleh. Edina izjema je še potovanje po zraku. Če pa primanjkuje letal, in ker je večina letališč prepravljena, se morate sprijazniti z dejstvom, da je treba čakati nekaj dni. Pred letom 1940 je bilo dosti ladij za obrežni promet. Avtobusnih linij je bilo nešteto in ceste so bile odlično zgrajene. Danes je obalni promet onemogočen. Ceste so v žalostnem stanju in skoraj vsi mostovi so podrti.

ZMEŠNJAVA NA DEŽELI. Izven Aten je zmešnjava še večja. Počeželsko prebivalstvo se mora boriti z velikimi težavami. Pritožujejo se, ker dobivajo UNRRINE pošiljke samo velika mesta. Če pa že kaj pride, potem je vse premalo, prelahko ali pa ne ustreza. V resnici je pa sploh čudež, če kaj pride na deželo. Kmet in tudi večina delavstva po mestih imata samo eno željo: mir. Mir, da bo lahko obdelal zemljo, mir, da bo sejil trte in olive, mir, da bo lahko prinesel sadove svojega dela na trg.

POLITIZIRANJE JE POSTALO MANIJA. Čeprav kmet na deželi in mali človek v mestu zelo trezno mislita o političnih problemih, je izobraženejšim v glavnem mestu postala politika glavni predmet pogovorov. In v takem obsevu, da lahko rečemo, da je manija. Ruševine v Grčiji se ne kažejo samo v porušeni hišah in neuporabljivih cestah, temveč najbolj še v duši naroda. In ljudstvo si želi miru, v resnici ga pa še vedno hujskajo strahote vojne. Toda Grki so po naravi odločni in radi delajo; obdarjeni pa so s srečno mešanico veselosti in ravnodušnosti. Imajo veselje do življenja in so potrpežljivi. Počasi bo tudi ta težko prizadeti narod prišel do poti, ki ga bo peljala na lepše. (Iz "Weltpresse" od 8.febr.1946).

PREHRANJEVALNI POLOŽAJ V EVROPI

Zun. ministrstvo Združenih držav je sporočilo, da bo moralo nad 140 milijonov prebivalcev v Evropi prihodnje mesece živeti pri najmanjši količini hrane. To so posneli iz poročila odbora, katerega so ustanovili pod nazivom Gospodarski podporni odbor za Evropo z namenom, da bi preučeval gospodarski položaj v Evropi.

Poročilo tega odbora pravi, da bi okoli 100 milijonov evropskih prebivalcev prejelo v preostalem delu leta povprečno 1500 kalorij dnevno ali še manj. Povprečni dnevni obtok bo znašal pri 140 milijonih ljudi manj kot 2000 kalorij.

Poročilo podrobno opisuje prehranjevalni položaj. Živilske obroke, ki bodo imeli manj kot 1500 kalorij dnevno, bo prejelo v Avstriji vse prebivalstvo. V Bolgariji devet odstotkov kmetijskega prebivalstva, ki prideluje tobak, in šestnajst odstotkov prebivalcev Češkoslovaške, ki so nemške narodnosti in nimajo pravice do češkoslovaškega državljanstva.

Verjetno bo imelo nekmetško prebivalstvo raznih držav še

manjše obroke kot so zgoraj navedeni. Tako bo n.pr. s tremi odstotki prebivalstva Vzhodne Slovaške pod Sovjetsko upravo, s 75% nemškega prebivalstva, s 50% madžarskega, s 59% italijanskega s 30% romunskega ter s 40% španskega prebivalstva.

Odbor pravi, da bo moralo nadaljnih 40 milijonov ljudi živeti s povprečnimi obroki, ki bodo imeli več kot 1500 a manj kot 2000 kalorij: 55% francoskega nekmetškega, 50% nekmetškega prebivalstva Češke, Moravske in Zahodne Slovaške. 47% nekmetškega srškega ter 33% vsega prebivalstva v nekaterih predelih Jugoslavije.

Odbor je izjavil, da bo moglo dobiti obroke, ki bodo znašali 2000 kalorij dnevno samo mestno prebivalstvo na Luksenburškem in Portugalskem. Višje obroke, toda še vedno manj kot 2500 kalorij dnevno, bo dobivalo mestno prebivalstvo v Belgiji, Bolgariji, na Nizozemskem, Norveškem, Poljskem in Jugoslaviji.

Povprečni obroki nad 2500 kalorij bodo možni za mestno prebivalstvo samo na Danskem, v Švedski, Švici in Vel. Britaniji. Normalni potrebni dnevni obrok živil znaša 4500 kalorij.

Kanadski trgov. min. je izjavil, da bo Kanada izvozila do konca junija 140 milijonov korcev (36 l) žita ali moke. V zvezi s pozivom brit. min. za prehrano sir Bena Smitha je rekel, da bodo storili vse, da pomagajo Vel. Britaniji in ostalim evropskim državam.

Kanadske zaloge presejajo potrebe Vel. Britanije, zaradi česar bo Kanada dobavila žito tudi drugim državam. Ni zavzel nobe noga stališča k predlogom, naj bi po vzledu Združenih držav preopredvali uporabo žita za proizvodnjo alkohola in piva. Doslej so uporabljali samo zelo majhno količino za to svrhu.

Na podlagi sedanjih načrtov bo Kanada v tekočem letu izvozila 340 milijonov korcev žita, to je za 34 milijonov korcev več, kot je bil ves pridelek žita v letu 1945, ki ga cenijo na 305.120.000 korcev. Predvideni izvoz zadostuje za popolno prehrano 85 milijonov ljudi. (Glas zaveznikov od 8.2.1946.)

S.I.A.U. PROTESTIRA

Belgajska Agencija "Tanju" poroča, da je okrajni odbor Slovensko-italijanske fašistične unije (SIAU) vložil protest pri Zavezniški vojaški upravi in pri Organizaciji združenih narodov, zaradi nedavnega dogodka, ki se je pripetil v Kanalu, ko sta dva amer. vojaka s strelnim orožjem ranila dva slovenska civilista. Oba ranjenca sta med tem časom umrla.

Po poročilu Agencije Tanju je SIAU vložila pritožbo pri Org. združ. narodov, v kateri pravi, da "ameriški vojaki zlostavljajo Slovence in jih brez kakršnikoli izzivanja napadajo".

V zvezi s tem dogodkom je zavezniška voj. uprava v Gorici izdala naslednje poročilo:

"Ameriški vojak, ki je smrtno ranil 35 letnega Slovenca Andreja Laščaka iz Gorenje vasi pri Kanalu in težko ranil 18 letnega Cvetka Paravanč, se nahaja sedaj rekapaj z ameriškim kaplarjem Williamom Allen-om v vojaških zaporih v Gorici. Glavni krivec je Meksikanec Antiago Carmelo. Izjavila sta, da sta dejanje napravila v pijanosti. V prihodnjih dneh se bosta morala zaradi umora zagovarjati pred vojaškim sodiščem."

= : =

UREDITEV VPRAŠANJA D.P.-OSEB njih sil je razglasil, da bodo
V NEVOJNEM glavni stani amerc. vojske s takojšnjo veljavo razpuščene

vse pod amer.poveljstvom stoječe jugoslovanske edinice, ki so se izjavile, da ostanejo zveste odstavljenu kralju. Podobne ukrepe bodo izdali glede Poljakov, ki še žive v Nemčiji in ki so zavzeli dvoumno stališče nasproti poljski vladi. Vsi poljski državljani, ki bivajo po taboriščih, bodo imeli izbiro ali nazaj na Poljsko ali pa živeti v Nemčiji kot tujec in to z istimi civilskimi obroki, kakor jih imajo civilisti. (Salzburger-Nachrichten od 15.II.1946.)

VELIKE IZGUBE MISIJONARJEV.

Po poročilih, ki so do nov.1945 prišla v Rim, je bilo v misijonskih deželah ubitih 7 škofov, 188 misijonarjev in 113 misijonskih sestra. Hudo so bila prizadeta tudi misijonska poslopja. Samo na Filipinih znaša materialna škoda 150 milijonov dolarjev. - Na Japonskem je atomska bomba, ki je padla na Nagasaki, ubila 10.000 katoličanov. To so potomci onih vernikov, ki so se kljub 250 letnemu hudemu preganjanju in brez duhovnikov obdržali do danes. Škofija Nagasaki je predvojno štela 60.000 vernikov. Škof domačin je bil msgr. Pavel Aijiro Yamagutski. Pri misijonskem delu mu je pomagalo 47 domačih in 345 takozvanih domačih krščanskih devic, ki so po vseh škofijah vršile razna boškoljubna dela. - Tudi znana katol.univerza v Takiju je bila zadeta. (Fides). - Iz Indokine poročajo, da je generalni prokurator pariške družbe za zunanje misijone dobil iz apostolskega vikarijata Laos v Indokini sponočilo, da sta bila msgr. Gouin, apostol. vikar in msgr. Thomine obenem s p. Thibaud - jem 9.3.1945 od Japoncev aretirana in še istega meseca ustreljena.

IZ DOMOVINE. Posebni senat vrhovnega sodišča v Ljubljani je obsodil na smrt z ustrelitvijo in na zaplenbo vsega premoženja ino. Milka Brezna, solastnika železarne na Kuti in Stajerske železo-industrijske družbe v Zrečah. Obtožili so jo, da si je nezakonito prilastila 10.000 dalnjo železno na mu-

ti, ki so bile last Nemca in hitlerjanca ing. Walterja Wacha.

NEKI DOPISNIK "VESTNIKA"

piše, da je prava sramota, ker je Mariborsko okrožje po številu naročnikov "Ljudske pravice" na zadnjem mestu v vsej Sloveniji. Pisec piše, da se zlasti kmetijski bralci pritožujejo, da je "Lj.pr." pretežko pisana. Tudi ta očitek je le ostanek starega časa in reda, ker so ljudje večasih čitali časopise samo za zabavo in dobro prebavo, medtem ko mora časopis danes v prvi vrsti vzpajati in vspehajati ljudi k delu.

TOŽBA PROTI PRIMORSKEMU

DNEVNIKU. Z ozirom na anonimne članke, priobčene v Primorskem dnevniku, v katerih so ostro napadali dva župnika iz občine Kobarij, in sicer Mirka Zorna in Izidorja Zavadlava, sta imenovana vložila tožbo na državništvu proti odgovornemu uredniku imenovanega lista Josipu Korenu. Župnik Zavadlav je svojo prijavo umaknil. Razprava, ki bi morala biti že prejšnji teden na sodišču je bila odložena zaradi odsotnosti urednika Korena.

KDOR BI-KAJ VEDEL o Jalovcu Alojziju, domobrancu ordonansu 39. pos. čete v St.Vidu pri Stični na Dolenjskem, naj to javi našemu uredništvu.

GOSPOD ZAUBI - CLEVELAND išče svojega bratrance Franca, ki se nahaja v enem izmed naših taborišč. Zelas naj se v uredništvu Domačih glasov, kjer ga čaka pismo.

UMRLI SO: Ana Barle-Krajnik, v St.Vidu; Jože Rolih-Ciril, nam. komandanta narodne milice v Celju; Jožef Hartman, žpk., v Križah pri Trzliču; Stefan Beloslavc, žel. uradnik v Mariboru. - V Ljubljani pa so umrli: Slavko Jamšek, gradbeni tehnik; dr.Ščitomir Dolenc, viš. sod.svetnik v pok.; Andrej Jur, žel.upok.; Apolonija Udovc, vdova; Janez Trtnik, Marija Lomšek-Rabič; Ana Žužek; Jerica Blaznik in vdova Marija Kosir.

= : #